

Jurisprudentie

Zaak C-48/15

**Belgische Staat, FOD Financiën
tegen
NN (L) International SA**

(verzoek om een prejudiciële beslissing, ingediend door de cour d'appel de Bruxelles)

„Prejudiciële verwijzing — Directe belastingen — Vrij verkeer van kapitaal — Vrij verrichten van diensten — Richtlijn 69/335/EEG — Artikelen 2, 4, 10 en 11 — Richtlijn 85/611/EEG — Artikelen 10 EG en 293 EG — Jaarlijkse taks op collectieve beleggingsinstellingen — Dubbele belasting — Sanctie voor collectieve beleggingsinstellingen naar buitenlands recht”

Samenvatting – Arrest van het Hof (Tweede kamer) van 26 mei 2016

- 1. Prejudiciële vragen — Bevoegdheid van het Hof — Grenzen — Bevoegdheid van de nationale rechter — Noodzaak van een prejudiciële vraag en relevantie van de gestelde vragen*
(Art. 267 VWEU)
- 2. Fiscale bepalingen — Harmonisatie van de wetgevingen — Indirecte belastingen op het bijeenbrengen van kapitaal — Richtlijn 69/335 — Werkingssfeer — Jaarlijkse taks die van collectieve beleggingsinstellingen wordt geheven op rechten van deelneming die in een lidstaat zijn geplaatst — Daarvan uitgesloten*
(Richtlijn 69/335 van de Raad, art. 2, 4, 10 en 11)
- 3. Vrijheid van vestiging — Vennootschappen — Instellingen voor collectieve belegging in effecten — Richtlijn 85/611 — Nationale regeling die voorziet in een jaarlijkse taks op collectieve beleggingsinstellingen naar buitenlands recht — Toelaatbaarheid — Voorwaarde — Geen discriminatie*
(Art. 10 EG en 293, tweede streepje, EG; richtlijn 85/611 van de Raad, art. 44, lid 3)
- 4. EG-Verdrag — Artikel 293, tweede streepje, EG — Rechtstreekse werking — Geen*
(Art. 10 EG, 49 EG, 56 EG en 293 EG)
- 5. Vrij verrichten van diensten — Vrij verkeer van kapitaal — Verdragsbepalingen — Onderzoek van een nationale maatregel die verband houdt met deze twee fundamentele vrijheden — Criteria voor de vaststelling van de toepasselijke regels*
(Art. 49 EG en 56 EG)

6. *Vrijheid van vestiging — Vrij verkeer van kapitaal — Beperkingen — Belastingwetgeving — Nationale regeling die voorziet in een jaarlijkse taks op collectieve beleggingsinstellingen — Toepassing van de taks op zowel instellingen naar nationaal recht als instellingen naar buitenlands recht — Toelaatbaarheid*

(Art. 56 EG)

7. *Vrij verrichten van diensten — Beperkingen — Belastingwetgeving — Nationale regeling die voorziet in een jaarlijkse taks op collectieve beleggingsinstellingen — Mogelijkheid om aan in gebreke blijvende instellingen naar buitenlands recht een sanctie op te leggen bestaande in een verbod om nog langer in de betrokken lidstaat rechten van deelneming te plaatsen — Geen dergelijke sanctie voor instellingen naar nationaal recht — Ontoelaatbaarheid*

(Art. 49 EG)

1. Zie de tekst van de beslissing.

(cf. punt 21)

2. De artikelen 2, 4, 10 en 11 van richtlijn 69/335 betreffende de indirecte belastingen op het bijeenbrengen van kapitaal, zoals gewijzigd bij richtlijn 85/303, moeten aldus worden uitgelegd dat zij zich niet verzetten tegen een wettelijke regeling van een lidstaat die voorziet in een jaarlijkse taks op collectieve beleggingsinstellingen op grond waarvan collectieve beleggingsinstellingen naar buitenlands recht die in die lidstaat rechten van deelneming plaatsen, aan deze taks zijn onderworpen.

Een dergelijke jaarlijkse taks komt immers niet overeen met een van de verrichtingen die krachtens artikel 4 van richtlijn 69/335 aan het kapitaalrecht zijn onderworpen, welke verrichtingen worden gekenmerkt door de overdracht van kapitaal of goederen aan een kapitaalvennootschap in de lidstaat van aanslag of resulteren in een daadwerkelijke vermeerdering van het kapitaal of vermogen van de vennootschappen, hetgeen kennelijk niet het geval is met een taks die van toepassing is op de in een lidstaat geplaatste nettobedragen. Bij een dergelijke taks gaat het evenmin om een taks die is verboden door artikel 10 van richtlijn 69/335, aangezien zij enerzijds niet overeenkomt met een van de in artikel 4 van die richtlijn genoemde belastbare verrichtingen waarnaar artikel 10, onder a) en b), van de richtlijn verwees, en zij anderzijds geen verband houdt met de inschrijving of enige andere aan de uitoefening van een werkzaamheid voorafgaande formaliteit, in de zin van artikel 10, onder c), van die richtlijn. Evenmin komt die taks overeen met de verrichtingen waarover het gaat in artikel 11 van die richtlijn. Bijgevolg valt die jaarlijkse taks op de collectieve beleggingsinstellingen niet binnen de werkingssfeer van richtlijn 69/335. Deze richtlijn verzet zich er dus niet tegen dat die instellingen naar buitenlands recht worden onderworpen aan een dergelijke taks.

(cf. punten 25-27, dictum 1)

3. Richtlijn 85/611 tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende bepaalde instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe's), eventueel gelezen in samenhang met artikel 10 EG en artikel 293, tweede streepje, EG, moet aldus worden uitgelegd dat zij zich niet verzet tegen een wettelijke regeling van een lidstaat die voorziet in een jaarlijkse taks op collectieve beleggingsinstellingen op grond waarvan collectieve beleggingsinstellingen naar buitenlands recht die in die lidstaat rechten van deelneming plaatsen, aan deze taks zijn onderworpen, mits die wettelijke regeling op niet-discriminerende wijze wordt toegepast.

Vast staat immers dat de fiscale behandeling van icbe's niet viel onder het gebied geregeld door richtlijn 85/611, die geen enkele bepaling dienaangaande bevatte. Artikel 44, lid 3, van die richtlijn verlangde niettemin dat de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen die in een lidstaat op icbe's van toepassing waren en niet vielen onder het door de richtlijn regelde gebied, op niet-discriminerende wijze werden toegepast.

(cf. punten 32, 34, dictum 2)

4. Artikel 293 EG strekt niet ertoe, een als zodanig werkzame rechtsregel te stellen, doch legt enkel het kader vast voor onderhandelingen die de lidstaten voor zover nodig met elkaar zullen voeren. Ook al is de afschaffing van dubbele belasting binnen de Unie aldus een van de doelstellingen van het Verdrag, uit de bewoordingen van die bepaling blijkt dat deze niet als zodanig aan particulieren rechten kan verlenen die voor de nationale rechterlijke instanties kunnen worden ingeroepen. Evenzo kan artikel 10 EG, dat voorziet in een algemene verplichting van de lidstaten, niet aldus worden uitgelegd dat het ten laste van die staten een op zichzelf staande verplichting in het leven roept, die verder gaat dan de verplichtingen die op hen kunnen rusten uit hoofde van de artikelen 49 EG, 56 EG en 293 EG.

(cf. punt 38)

5. Wanneer, in het kader van de toetsing van een nationale maatregel aan het Unierecht, deze maatregel zowel verband houdt met het vrije verrichten van diensten als met het vrije verkeer van kapitaal, onderzoekt het Hof de maatregel in beginsel slechts uit het oogpunt van een van deze twee vrijheden indien blijkt dat in de omstandigheden van het hoofdgeding een van die vrijheden volledig ondergeschikt is aan de andere en daarmee kan worden verbonden.

(cf. punt 39)

6. Artikel 56 EG moet aldus worden uitgelegd dat het zich niet verzet tegen een wettelijke regeling van een lidstaat die voorziet in een jaarlijkse taks op collectieve beleggingsinstellingen op grond waarvan collectieve beleggingsinstellingen naar buitenlands recht die in die lidstaat rechten van deelneming plaatsen, aan deze taks zijn onderworpen.

De maatregelen die ingevolge artikel 56, lid 1, EG verboden zijn op grond dat zij het kapitaalverkeer beperken, omvatten immers mede de maatregelen die niet-ingezetenen ervan doen afzien, in een lidstaat investeringen te doen, of ingezetenen van deze lidstaat ontmoedigen in andere staten investeringen te doen. Dat is echter niet het geval met een de jaarlijkse taks op de collectieve beleggingsinstellingen die zonder onderscheid van toepassing is op al deze instellingen, zowel die naar nationaal recht als die naar buitenlands recht, waarbij het enige objectieve onderscheid in de situatie van deze twee categorieën collectieve beleggingsinstellingen, wat hun onderwerping aan die taks betreft, bestaat in het feit dat voor collectieve beleggingsinstellingen naar buitenlands recht die jaarlijkse taks bovenop de belasting komt waaraan zij onderworpen kunnen zijn in hun lidstaat van vestiging.

In dat verband vormen, bij gebreke van harmonisatie op het niveau van de Unie, de nadelen die uit de parallelle uitoefening van belastingbevoegdheden door verschillende lidstaten kunnen voortvloeien, geen beperkingen van de verkeersvrijheden, voor zover deze uitoefening geen discriminatie oplevert. Bovendien zijn de lidstaten niet verplicht om hun belastingstelsel aan te passen aan de verschillende belastingstelsels van de andere lidstaten om met name dubbele belasting te voorkomen.

(cf. punten 44, 46, 47, 49, dictum 3)

7. Artikel 49 EG moet aldus worden uitgelegd dat het zich verzet tegen een nationale bepaling waarmee een lidstaat voorziet in een specifieke sanctie voor collectieve beleggingsinstellingen naar buitenlands recht, namelijk een rechterlijk verbod om nog langer rechten van deelneming in die

lidstaat te plaatsen, wanneer zij niet voldoen aan hun verplichting om de voor de invordering van een taks op collectieve beleggingsinstellingen benodigde jaarlijkse aangifte in te dienen, of wanneer zij deze taks niet betalen.

Aangezien de sanctieregeling strenger is voor collectieve beleggingsinstellingen naar buitenlands recht dan voor dergelijke instellingen naar nationaal recht die dezelfde wettelijke verplichtingen niet nakomen, kan een dergelijk verschil in behandeling op basis van de vestigingsplaats collectieve beleggingsinstellingen naar buitenlands recht immers ervan doen afzien om in de betrokken lidstaat rechten van deelneming te verhandelen. Bijgevolg vormt de sanctieregeling een beperking van het vrije verrichten van diensten. In dat verband lijkt de oplegging van een sanctie aan collectieve beleggingsinstellingen naar buitenlands recht die zich onttrekken aan de verplichting om een aangifte te doen en om de jaarlijkse taks te betalen, gerechtvaardigd door de noodzaak om de invordering van de taks op de collectieve beleggingsinstellingen te waarborgen, en geschikt voor het bereiken van dat doel, dat een dwingende reden van algemeen belang kan zijn die een beperking van het vrije verrichten van diensten kan rechtvaardigen.

De oplegging, zelfs indien dit ter beoordeling van een rechter staat, van een sanctie die erin bestaat aan collectieve beleggingsinstellingen naar buitenlands recht het verbod op te leggen nog langer in een lidstaat rechten van deelneming te plaatsen, gaat evenwel verder dan noodzakelijk is om dat doel te bereiken, aangezien het nationale recht niet voorziet in de beperking van de duur van een dergelijk verbod en evenmin in de mogelijkheid om, naargelang van de ernst van de begane inbreuk, de sanctie aan te passen of andere, minder zware sancties op te leggen.

(cf. punten 56, 59-62, dictum 4)